



رام ۱۱

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگردِ رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

(۱) تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
(۲) محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.

(۳) اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

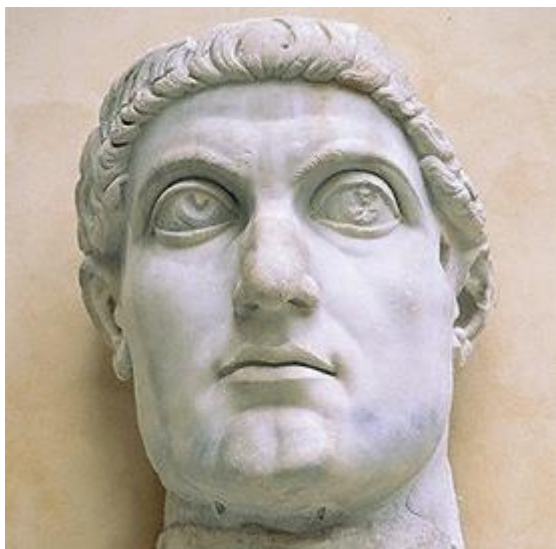
@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

یازدهم فروردین

یازدهم فروردین ماه سالگرد مجموعه‌ای از رخداد‌های خرد و کلان تاریخی است که قدرت گرفتن سیاستمداران نامدار، زاده شدن ادیبان و شاعران و آغاز جنگ‌های جهادگونه مهمترین‌هایش هستند. این روز در تاریخ ایران رخداد‌های چندانی را به خود ندیده است. مهمترین واقعه‌ی این روز در دوران معاصرمان آن است که درگیری‌های باکو در این روز پایان یافت و بلشویک‌ها در چنین روزی به سال ۱۲۹۷ در اتحاد با قوای پان‌ترک پس از کشتار دوازده هزار تن از مردم این شهر کنترل سرزمین آران را به دست گرفتند و آنجا را به طمع آن که به استانهای شمالی ایران دست‌اندازی کنند، آذربایجان نامیدند. بخش عمده‌ی مردم شهر باکو که تا این هنگام آرانی‌های پارسی زبان بودند در جریان این کشتار از میان رفتند و از زادگاهشان گریختند. این خلأ جمعیتی به سرعت با مهاجرانی ترک زبان که بسیاری‌شان هوادار اتحاد قوم‌گرایان و کمونیست‌ها بودند پر شد و از آن به بعد باکو به شهری ترک زبان و مربوط با سیاست ایران‌ستیزان دگر‌دیدی یافته است.

ناگفته نماند که مشابه این ماجرا بیش از چهارصد سال پیش در اسپانیا هم رخ داده بود و این در یازدهم فروردین ۸۷۱ رخ داد. یعنی زمانی که ایزابل ملکه‌ی کاستیل پس از غلبه بر مسلمانان بر سیاست رواداری دینی

دیرینه‌ی جاری در قلمرو اندلس پایان داد و به صد و پنجاه هزار مسلمان و یهودی ساکن در قلمرو تازه‌اش دستور داد مسیحی شوند و یا زادگاهشان را ترک کنند. در نتیجه عناصر فرهنگ اسلامی آن قلمرو که بدنه‌اش (معماری، آیینهای جمعی، سیاست رواداری دینی، هنر و روایتهای اساطیری) از ایران تا آنجا کوچیده بود، به تدریج ریشه‌کن شد.



کنستانتین امپراتور روم



ایزابلا ملکه‌ی کاستیل

گذشته از این دو رخداد ناخوشایند که چروکیدگی سپهر نفوذ تمدن ایرانی را به دنبال داشت، در سطح جهانی با زنجیره‌ای پرتکاپوتر از رخدادها سر و کار داریم. در یازدهم فروردین سال ۳۰۷ میلادی کنستانتین رومی در همین روز زنش مینروینا را طلاق داد تا با دختر امپراتور ماکسیمیلیان ازدواج کند و به این ترتیب راه دستیابی به اورنگ سلطنت برایش هموار شود. او به این ترتیب بستری ساخت تا به نخستین امپراتور مسیحی روم تبدیل شود و به این ترتیب جبهه‌ی روم شرقی با ابزار تعصب دینی در برابر ایرانیان تقویت نماید. بیش از هزار و صد سال بعد (در ۵۲۵ خورشیدی) الگویی مشابه در مناطق غربی تر رخ نمود و آن هنگامی بود که برنارد اهل شروو

در وِزِلای موعظه کرد و مردم را به جنگ صلیبی و حمله به مرزهای غربی ایران زمین برانگیخت. لویی هفتم که در این مجلس حاضر بود این دعوت را لبیک گفت و رهبری جنگ صلیبی دوم را بر عهده گرفت و این جریان بود که پس از قتلها و غارت‌های فراوان در نهایت به شکست و اسارت خودش منتهی شد



خوشامدگویی ریموند اهل پواتیه به لویی هفتم در برابر دروازه‌های انطاکیه

یازدهم فروردین در ضمن روز پیروزی نیروهای «امپراتوری» بر شورشیان بومی هم هست. در همین روز (در ۱۲۰۱) قوای عثمانی بر استقلال طلبان یونانی در جزیره‌ی خیوس غلبه کردند و شورشیان را چنان کشتار کردند که اوژن دلاکروا به یادبودشان نقاشی مشهوری کشید. به همین شکل دریاسالار ماتئو پری آمریکایی در یازده فروردین ۱۲۶۴ ژاپنی‌ها را شکست داد و طی عهدنامه‌ی کاناگاوا دولت شوگونی توکوگاوا را وادار کرد بندرهای شیمودا و هاکوداته را بر بازرگانان آمریکایی بگشاید.

شاید در ادامه‌ی همین رخدادها بتوان از واکنش بومیان در برابر مهاجمان امپراتوری هم یاد کرد. در یازدهم فروردین ۱۳۲۱ ژاپنی‌ها در جریان جنگ جهانی دوم به جزیره‌ی کریسمس که مستعمره‌ی انگلستان بود حمله بردند و غربی‌ها را راندند. در همین روز در ۱۳۳۸ دالایی‌لما به دنبال حمله‌ی چینی‌ها به کشورش از تبت گریخت و به هند پناهنده شد. در همین روز به سال ۱۳۵۸ آخرین سرباز انگلیسی جزیره‌ی مالتا را ترک کرد و این مستعمره نیز استقلال خود را باز یافت. آخرین رخداد از این رده بیست و پنج سال قبل رخ داد و آن وقتی بود که کمونیسم شوروی فرو پاشید و در همین روز در ۱۳۷۰ همه‌پرسی‌ای در گرجستان برگزار شد و ۹۹٪ مردم به جدایی از شوروی و استقلال گرجستان رای دادند، هرچند شرایط ایران جنگ‌زده‌ی درگیر ایدئولوژی‌های مذهبی به شکلی نبود که این استان کهنسال مسیحی به دامان ایران زمین بازگردد و از آن هنگام به صورت کشوری کوچک با سیاستی آشفته درآمد.



کشتار خیوس،
اثر اوژن دلاکروا

در کنار این جریانهای سیاسی یازدهم فروردین سالگرد چند رخداد فرهنگی مهم نیز هست. در همین روز در ۱۲۶۷ برج ایفل افتتاح شد و در یازدهم فروردین ۱۳۰۰ نیروی هوایی سلطنتی اتریش تاسیس شد. در میانه‌ی این دو تاریخ هم آهنگسازان مدرن (آرنولد شوئنبرگ، آلبان برگ، الکساندر فون زملینسکی و آنتون فون وبرن) در یازدهم فروردین ۱۲۹۲ در وین کنسرتی دادند که با اعتراض مخاطبان و شورش‌شان روبرو شد و به هم خوردن برنامه را به دنبال داشت. همچنان که در در همین روز (۱۳۰۹) آمریکایی‌ها هم قانون سانسور فیلم‌هایشان را تصویب کردند که تا سی و هشت سال نمایش صحنه‌های جنسی و خشن یا مخالف دین را در فیلمها منع می‌کرد.

در این روز شمار زیادی از افراد ناهمگون زاده شده‌اند که بیشترشان ادیب و هنرمند بوده‌اند. متوکل خلیفه‌ی ترک‌گرا و ایران‌ستیز عباسی (۲۰۱)، رنه دکارت فیلسوف (۹۷۵)، یوزف هایدن آهنگساز (۱۱۱۱)، ادوارد فیتزجرالد ادیب و شاعر ایران‌دوست و مترجم خیام و نیکلای گوگول (هر دو در ۱۱۸۸)، سرگئی دیاگیلف بنیانگذار باله‌ی روسی (۱۲۵۳) و اکتاویو پاز (۱۲۹۳) در این روز زاده شده‌اند و سه چهره‌ی فرهنگی انگلیسی در گذشته‌اند که عبارتند از جان دان ادیب (۱۰۱۰)، جان کنستابل نقاش (۱۲۶۱)، شارلوت برونته (۱۲۳۴). در میان مردم قلمرو ایران زمین علامه محمد قزوینی (۱۲۵۶) در این روز زاده شدند و سرلشکر محمدحسن آیرم رئیس شهربانی نامدار دوران رضا شاه (۱۳۲۷) و ظهی حدید معمار نامدار عراقی (۱۳۹۵) در این روز درگذشتند.



محمد حسن آیرم
(راست)، علامه
قزوینی (میان) و ظهی حدید (چپ)